

همه چیز درباره ویروسها، کرمها، اسبهای تروا و فراتر از آن

« بخش اول »

کلیه حقوق این مقاله متعلق به سایت امنیت وب و مترجم آن
می باشد و هر گونه برداشت از آن فقط با ذکر نام سایت و نام
نویسنده مجاز می باشد.

مترجم : رضا مددی / rzmadadi@yahoo.com

منبع : www.Sophos.com

تاریخ : ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۳

در صورتی که شما :

- یک مدیر شبکه هستید،
 - فردی هستید که با دوستان خود دیسک مبادله می کند،
 - از شبکه های محل کار خود استفاده می کنید،
 - و یا فقط خواننده نامه های الکترونیکی هستید،
- بدانید که این مطلب برای شماست!

ما حقایق را در باره ویروس های کامپیوتری بطور ساده
و با زبانی قابل فهم برای شما بیان می کنیم.

فهرست مطالب

بخش اول

- تاریخچه مختصری از ویروسها
- ۱۰ ویروس برتر

بخش سوم

- پست الکترونیک
- آیا به صرف خواندن نامه، ویروسی می شویم؟
- ویروس هایی که بطور خودکار از طریق نامه ها گسترش می یابند
- خطرات فایل های پیوندی
- چگونه ویروس های پستی را متوقف کنیم؟
- اینترنت
- کلیک کردن و آلوده شدن؟
- آیا به صرف دیدن وبسایتها، ویروسی می شویم؟
- دستورات برنامه نویسی وبسایتها
- اسب های تروای «در پشتی» و اینترنت
- آیا کوکی ها خطرناک هستند؟
- حمله ها به سوی وبسرورها
- امنیت در شبکه

بخش چهارم

- تلفن های موبایل و کامپیوترهای کف دستی
- آیا ویروس های موبایل هم وجود دارند؟
- تلفن های WAP و ویروسها
- خطرات آتی برای WAP
- سیستم عامل های کامپیوترهای کف دستی
- ویروسها برای یخچالها؟
- چگونگی محافظت از ابزارهای متحرک (Mobile)
- ده مرحله برای ایجاد امنیت در کار با کامپیوتر
- لینک های مفید

- چرا ویروسها مهم هستند؟

- ویروسها، اسب های تروا و کرمها
- تعریفی ساده از ویروس، اسب تروا، کرم
- ویروس چیست؟
- ویروس چگونه بر روی کامپیوتر تاثیر می گذارد؟

- اسب های تروا

- کرمها

- ویروسها چه کارهایی می توانند انجام دهند؟
- خطر مربوط به ویروسها در چه جاهایی وجود دارد؟

- جلوگیری کردن از ویروسها

- ویروس های سکتور بوت

- ویروس های انگلی

- ویروس های ماکرو (کلان دستور)

بخش دوم

- نرم افزار ضد ویروس

- پویشرها

- Checksummer ها

- نرم افزارهای کاشف (Heuristic)

- هزینه های پنهانی ویروسها

- ویروس نویسان چه کسانی هستند؟

- آیا نوشتن ویروس همیشه نادرست است؟

- ویروس های گولزن (Hoax ها)

- Hoax ها چیستند؟

- چرا Hoax ها یک معضل هستند؟

- چه کارهایی را در مورد Hoax ها می توان

- انجام داد؟

بخش اول

چرا ویروسها مهم هستند؟

ویروسهای کامپیوتری، هکرها، کراکرها و جرمهای اطلاعاتی.

اینها تیتراهای مهم خبری اخبارها شدهاند - همان چیزی که رسانهها خواستار آن هستند - و میلیونها هزینه برای ما دارند. اما آیا ویروسها و بقیه موارد ناخوشایند واقعا مهم هستند؟ آیا آنها واقعا مضر میباشند؟

اگر شما ذره‌ای در این مورد شک دارید، فقط سعی کنید که تصور کنید چه اتفاقاتی میتواند در خانه یا محیط کار شما رخ دهد.

فرض کنید ماهها نرم‌افزار ضد ویروس خود را ارتقاء نداده‌اید و زمانی که این کار را انجام می‌دهید، متوجه می‌شوید که برنامه‌های صفحه گسترده شما با ویروس جدیدی که تصاویر را بطور تصادفی تغییر می‌دهد، آلوده شده‌اند. شما طبیعتا قبلا از آنها پشتیبان تهیه کرده‌اید، اما بدون اینکه بدانید ماهها این کار را بر روی فایل‌های آلوده انجام داده‌اید. حالا شما از کجا می‌توانید بفهمید که کدام تصویر واقعا درست و کدام تصویر نادرست است؟ حالا تصور کنید که یک ویروس پستی جدید منتشر شده و بواسطه آن شرکت شما نامه‌های بسیار زیادی را دریافت می‌کند. بنابراین شما تصمیم می‌گیرید صندوق خود را ببندید و به همین سادگی سفارشی مهم که خریداری بزرگ آن را برای شما فرستاده بود را از دست می‌دهید.

فرض کنید که در حال آماده سازی پایان نامه برای تحویل به استاد دانشگاه می‌باشید. برادرتان یک سی‌دی بازی جدید را در کامپیوتر شما قرار داده و دستگاهتان را به ویروس آلوده می‌کند. ویروس همه چیز بر روی دیسک سخت دستگاه شما را پاک کرده و تمام زحماتتان را به باد می‌دهد.

فرض کنید دوستی فایل‌هایی را که از اینترنت گرفته، با پست الکترونیک برای شما ارسال می‌کند. شما فایل‌ها را باز کرده و باعث به جریان افتادن ویروسی می‌شوید که تمام اسناد و بخصوص اسناد محرمانه شما را برای تمام افرادی که آدرس آنها در دفترچه آدرس سرویس پست الکترونیکی شما قرار دارد، ارسال می‌کند (شاید بعضی از این افراد از رقبای شما باشند).

و در نهایت تصور کنید که بطور تصادفی سندی که شامل ویروسی بوده را برای شرکتی دیگر فرستاده‌اید آیا به نظر شما آنها دوباره برای انجام امور بازرگانی با شما، احساس امنیت از جانب شما خواهند داشت؟

چنین اتفاقاتی همیشه در حال وقوع هستند. اما در همه موارد با اقدامات احتیاط آمیز بسیار ساده‌ای که بعضی از آنها هیچ هزینه‌ای هم ندارند، می‌توان از رخداد اینگونه مسائل جلوگیری کرد.

در ادامه خواهیم گفت که چه خطراتی وجود دارند و شما چگونه می‌توانید مانع آنها شوید.

ویروس‌ها، اسب‌های تروا و کرم‌ها

در اواسط دهه ۸۰ میلادی، «امجد» و «بسیط» در لاهور پاکستان، به این مطلب پی بردند که بعضی افراد نرم‌افزارهای آنها را بدون اجازه منتشر می‌کنند. آنها این کار را با نوشتن اولین ویروس کامپیوتری پاسخ دادند. این ویروس برنامه‌ای بود که به هنگام کپی هر دیسکتی توسط استفاده کنندگان، یک نسخه از خود و یک پیغام کپی‌رایت را بر روی دیسکت کپی می‌کرد.

با این شروع ساده بود که فرهنگ همه‌گیر ویروس‌نویسی پدیدار شد. امروزه ویروس‌های جدید تمام سیاره خاکی را در عرض چندین ساعت پیموده و ترس‌های ویروسی به اخباری مهم تبدیل شده‌اند. مردم مات و مبهوت شده‌اند، اما هیچگاه به خوبی در پی آگاه شدن نرفته‌اند.

ادامه مطالب را بخوانید تا ببینید ویروس‌ها چگونه منتشر می‌شوند و شما چگونه می‌توانید از خود محافظت کنید.

تعریفی ساده از ویروس، اسب تروا، کرم

ویروس چیست؟

یک ویروس کامپیوتری برنامه‌ای کامپیوتری است که می‌تواند با ایجاد کپی از خود، در کامپیوترها و شبکه‌ها گسترش پیدا کند و این کار معمولاً بدون آگاهی کاربر صورت می‌گیرد.

ویروس‌ها می‌توانند تاثیرات زیان‌بار گوناگونی از نمایش پیغام‌های تحریک‌کننده گرفته تا پاک کردن تمام فایل‌ها بر روی کامپیوترها داشته باشند.

ویروس چگونه بر روی کامپیوتر تاثیر می‌گذارد؟

یک برنامه ویروس باید اجرا شود تا بتواند بر روی کامپیوتر شما تاثیری بگذارد. ویروس‌ها راه‌های گوناگونی برای اطمینان از رخ دادن این اتفاق دارند. آنها می‌توانند خود را به برنامه‌های دیگر بچسبانند و یا اینکه خود را در دستوراتی که به هنگام باز شدن انواعی از فایل‌ها بطور خودکار اجرا می‌شوند، مخفی کنند. ممکن است شما فایل آلوده را بر روی یک دیسکت، در یک فایل پیوندی نامه الکترونیکی و یا به هنگام بارگذاری فایلی از اینترنت، دریافت کنید. به محض اینکه شما فایل را اجرا کنید، دستورات ویروسی اجرا خواهند شد. سپس ویروس می‌تواند خود را در فایل‌ها یا دیسک‌های دیگر کپی کرده و تغییراتی در دستگاه شما بوجود آورد. برای جزییات بیشتر بخش‌های مربوط به ویروس‌های سکتور بوت (Sector Virus)، ویروس‌های انگلی (Parasitic Viruses) و ویروس‌های تشکیل شده از کلان دستورها (Macro Virus) را در بخش‌های بعدی این فصل مطالعه کنید.

اسب‌های تروا

اسب‌های تروا برنامه‌هایی هستند که کارهایی را انجام می‌دهند که در مشخصه‌هایشان به آن کارها اشاره‌ای نشده است. کاربران با اجرای برنامه‌ای که به تصورشان قانونی، مجاز و معقول است، اجازه می‌دهند تا آن برنامه کارهایی مخفی و اغلب مضر را انجام دهد.

برای مثال برنامه (اسب تروای) Zulu ادعا کرده بود که برنامه‌ای است برای درست کردن مشکل هزاره (Millennium bug) ، اما در واقع برنامه‌ای بود که اطلاعات روی دیسک سخت را بازنویسی کرده و از بین می‌برد.

در اغلب اوقات اسب‌های تروا به عنوان راهی برای آلوده کردن کاربر توسط ویروس‌های کامپیوتری مورد استفاده قرار می‌گیرند.

اسب‌های تروای با عنوان «در پشتی» یا «رخنه پشتی» برنامه‌هایی هستند که به کاربران کامپیوترهای دیگر اجازه می‌دهند تا از طریق اینترنت کنترل کامپیوتر شما را در اختیار بگیرند.

کرم‌ها

کرم‌ها شبیه به ویروس‌ها هستند با این تفاوت که نیازی به حامل‌هایی مانند ماکروها (کلان‌دستور) یا سکتور بوت ندارند.

کرم‌ها به سادگی کپی‌های دقیقی از خود ایجاد کرده و از ارتباطات بین کامپیوترها برای گسترش خود استفاده می‌کنند.

بسیاری از ویروس‌ها مانند (VBS/Kakworm) یا Love Bug (VBS/LoveLet-A) رفتاری مانند کرم‌ها داشته و از نامه‌های الکترونیکی برای فرستادن خود به کاربران دیگر استفاده می‌کنند.

ویروس‌ها چه کارهایی می‌توانند انجام دهند؟

ویروس‌ها علاوه بر کار اصلی خود، کارهای فرعی دیگری که در اکثر اوقات از آنها برای جلب توجه کاربر استفاده می‌شود (و به این قسمت از برنامه ویروس اکثراً Payload گفته می‌شود)، انجام می‌دهند. در قسمت زیر بعضی از اینگونه فعالیت‌ها آورده می‌شود.

پیغام‌ها: ویروس WM98/Jerk پیغام «من فکر می‌کنم ...» در اینجا اسم کاربر را ذکر می‌کند - یک احمق بزرگ است» را نمایش می‌دهد.

شوخی‌ها: ویروس Yankee Doodle Dandy برنامه طنز Yankee Doodle را در ساعت ۵ بعد از ظهر اجرا می‌کند.

غیر فعال کردن دسترسی‌ها: ویروس WM97/NightShade در جمعه‌های با تاریخ ۱۳ هر ماه، متن‌های باز شده در دستگاه را توسط کلمه رمزی غیر قابل دسترسی می‌کند.

سرقت اطلاعات: اسب تروای LoveLet-A اطلاعات مربوط به کاربر و دستگاه او را به آدرسی در فیلیپین ارسال می‌کند.

خراب کردن اطلاعات: ویروس XM/Compatable تغییراتی در اطلاعات صفحه‌های طراحی شده توسط برنامه Excel بوجود می‌آورد.

پاک کردن اطلاعات: ویروس Michelangelo در روز ۶ ماه مارس قسمتی از اطلاعات بر روی دیسک سخت را بازنویسی کرده و از بین می‌برد.

غیرقابل دسترسی کردن سخت‌افزار: ویروس CIH یا Chernobyl (W95/CIH-10xx) در روز ۲۶ ماه آوریل اطلاعات بر روی بایوس را بازنویسی کرده و آنها را از بین می‌برد. با این کار دستگاه غیر قابل استفاده خواهد شد.

خطر مربوط به ویروس‌ها در چه جاهایی وجود دارد؟

در این بخش مواردی که کامپیوتر شما در آنها آسیب‌پذیر خواهد بود، معرفی خواهد شد:

اینترنت:

با Download کردن برنامه‌ها یا فایل‌هایی که می‌توانند آلوده باشند.

نامه الکترونیکی:

نامه‌ها ممکن است شامل فایل‌های پیوندی آلوده باشند. اگر شما بر روی یک فایل پیوندی آلوده دوبار متوالی کلیک کنید (آن را باز کنید)، با این کار خطر آلوده شدن دستگاهتان را پذیرفته‌اید. بعضی نامه‌ها حتی شامل دستورات اسکریپتی مخربی هستند که هر وقت شما به سراغ پست الکترونیکی خود می‌روید و یا محتوای نامه‌ای را مطالعه می‌کنید، اجرا می‌شوند.

برنامه‌ها:

برنامه می‌توانند حامل ویروسی باشند که به محض اجرا شدن برنامه دستگاه شما را ویروسی کنند.

اسناد (متون) و فایل‌های صفحه گسترده (فایل‌های طراحی شده توسط برنامه Excel

و ...):

این فایل‌ها ممکن است شامل ویروس‌هایی از نوع ماکرو (کلان دستور) باشند که می‌توانند اسناد و فایل‌های صفحه گسترده دیگر را آلوده کرده و یا تغییراتی در آنها بوجود آورند.

دیسک‌های نرم و سی‌دی‌ها:

دیسک‌های نرم می‌توانند ویروسی در سکتور بوت خود داشته باشند. آنها همچنین ممکن است شامل برنامه‌ها یا اسناد آلوده‌ای باشند. CD ها نیز موارد آلوده را در خود نگاه‌داری می‌کنند.

جلوگیری کردن از ویروسها:

در اینجا اقدامات ساده‌ای برای انجام به هنگام آلوده شدن و یا جلوگیری از آلوده شدن بیان شده است.

آگاه کردن کاربران از خطرات:

به همه افراد سازمان خود بگویید که معاوضه کردن دیسکت با افراد دیگر، Download کردن فایل از وبسایتها و یا باز کردن فایل‌های پیوندی نامه‌های الکترونیکی خطرناک می‌باشد.

نرم‌افزار ضد ویروس نصب کرده و مرتباً آن را Update کنید:

برنامه‌های ضد ویروس می‌توانند ویروس‌ها را شناسایی کرده و در اغلب اوقات آنها را از بین ببرند.

در صورتیکه برنامه ضد ویروس پیشنهاد می‌کند تا به هنگام اجرای نرم‌افزارهای گوناگون وجود ویروس را بررسی کند، اینکار را انجام دهید. بررسی‌های به هنگام اجرای برنامه‌ها مانع از دسترسی کاربران به فایل‌های آلوده می‌شود.

بخش مربوط به نرم‌افزارهای ضد ویروس را در قسمت‌های بعدی همین فصل مطالعه بفرمایید.

از تمام اطلاعات خود پشتیبان تهیه کنید:

اطمینان پیدا کنید که از تمام اطلاعات، نرم‌افزارها و سیستم‌عامل‌های خود پشتیبان تهیه کرده‌اید. در صورتیکه شما توسط ویروسی آلوده شوید، می‌توانید فایل‌ها و برنامه‌هایتان را با کپی‌های تمیز آنها جایگزین کنید.

برای جزییات بیشتر، بخش «ده مرحله برای ایجاد امنیت در کار با کامپیوتر» را مطالعه کنید.

انواع ویروسها

ویروس های سکتور بوت (سکتور از بخش بندی های فضای بر روی دیسکها می باشد). ویروس های سکتور بوت، اولین نوع ویروس هایی بودند که مشاهده شدند. آنها از طریق تغییر دادن سکتور بوت - قسمتی سخت افزاری از دیسک که در آن برنامه ای قرار می گیرد که باعث شروع به کار کامپیوتر شما می شود - گسترش می یابند. هنگامی که شما کامپیوتر را روشن می کنید، سخت افزار به دنبال برنامه سکتور بوت - که معمولاً بر روی دیسک سخت است، ولی می تواند بر روی فلاپی یا سی دی هم باشد - می گردد تا آن را اجرا کند. این برنامه با اجرا شدن، وقفه سیستم عامل را در حافظه بارگذاری (Load) می کند.

یک ویروس سکتور بوت، نسخه اصلی برنامه سکتور بوت را با نسخه ای تغییر یافته و مربوط به خود جایگزین کرده و نسخه اصلی را معمولاً در جایی دیگر روی دیسک سخت پنهان می کند. هنگامی که شما در مرتبه بعدی دستگاه را روشن می کنید، سکتور بوت آلوده شده، مورد استفاده سخت افزار قرار خواهد گرفت و بنابراین ویروس فعال خواهد شد. پس در صورتیکه شما دستگاه را به وسیله یک دیسکت آلوده - معمولاً دیسک های نرمی که سکتور بوت آلوده دارند - راه اندازی کنید، در نهایت آلوده به ویروس خواهید شد. بسیاری از ویروس های سکتور بوت در حال حاضر دیگر جزء ویروس های کهنه و قدیمی محسوب می شوند. آنهایی که برای دستگاه های تحت سیستم عامل DOS نوشته شده بودند، معمولاً نمی توانند از طریق سیستم عامل های ویندوز 95 ، 98 ، ME ، NT ، 2000 و XP گسترش یابند، گرچه ممکن است گاهی اوقات این سیستم عامل ها را از راه اندازی صحیح متوقف کنند.

معرفی ویروس هایی از این نوع:

ویروس Form: ویروسی است که پس از ۱۰ سال بعد از اولین مشاهده، هنوز هم رایج است. نسخه اصلی آن در روز ۱۸ هر ماه، فعال شده و هنگامی که هر دکمه ای بر روی صفحه کلید فشرده شود، باعث ایجاد یک کلیک می شود.

ویروس Parity Boot: ویروسی است که بطور تصادفی پیغام PARITY CHECK را نمایش داده و سیستم عامل را قفل می کند. این پیغام مانند پیغامی واقعی است که به هنگام ایجاد خطا در حافظه کامپیوتر نمایش داده می شود.

ویروس های انگلی:

ویروس های انگلی که با نام ویروس های فایل هم شناخته می شوند، خود را به برنامه ها یا همان فایل های قابل اجرا پیوند می زنند.

هنگامی که شما اجرای برنامه آلوده شده توسط ویروسی را آغاز می کنید، در ابتدا ویروس اجرا خواهد شد. سپس ویروس برای مخفی نگاه داشتن حضور خود، برنامه اصلی را اجرا می کند. سیستم عامل دستگاه که ویروس را بخشی از برنامه اجرا شده توسط شما می داند، به آن مجوزهای اجرا را می دهد. این مجوزها به ویروس اجازه می دهند تا از خود کپی بسازد، خود را در حافظه کامپیوتر قرار داده و بدنه خود را آزاد کند.

ویروس های انگلی در تاریخچه ویروس ها از نخستین انواع آنها می باشند، اما در حال حاضر نیز از تهدیدات واقعی به شمار می روند. شبکه اینترنت که گسترش برنامه ها را ساده تر کرده، به ویروس ها نیز فرصتی جدید برای گسترش داده است.

معرفی ویروس هایی از این نوع:

ویروس Jerusalem: در جمعه های با تاریخ ۱۳ هر ماه، تمام برنامه های اجرا شده در کامپیوتر را پاک می کند.

ویروس CIH یا همان Chernobyl: در روز ۲۶ از ماههای مشخصی، اطلاعات چیپ بایوس را بازنویسی کرده و از بین می برد. با این کار کامپیوتر غیرقابل استفاده می شود. این ویروس همچنین اطلاعات دیسک سخت را نیز بازنویسی می کند.

ویروس Remote Explorer: ویروس (WNT/RemExp(Remote Explorer) فایل های اجرایی ویندوز NT را آلوده می کند. این ویروس اولین ویروسی بود که توانست خود را به عنوان یک سرویس - برنامه هایی که در ویندوز NT حتی در زمان هایی که کسی Log in نکرده، اجرا می شوند - در ویندوز NT اجرا کند.

ویروس های ماکرو (کلان دستور)

ویروس های ماکرو که از مزایای برنامه نویسی ماکرو سود می برند، دستوراتی هستند که در دستورات داخل فایل ها ادغام شده و به صورت خودکار اجرا می شوند. بسیاری از برنامه ها مانند برنامه های واژه پرداز یا تهیه کننده صفحه گسترده از خاصیت برنامه نویسی ماکرو استفاده می کنند.

ویروس ماکرو، یک برنامه ماکرو است که می تواند از خود کپی ساخته و از فایلی به فایل دیگر گسترش پیدا کند. در صورتیکه شما فایلی را باز کنید که حامل ویروسی از نوع

ماکرو است، در اینصورت ویروس خود را در فایل های آغازین اجرای آن برنامه کپی می کند و این زمان زمانی است که کامپیوتر آلوده شده است.

زمانی که شما در مرحله بعد فایلی را باز می کنید که از همان برنامه استفاده می کند، ویروس، آن فایل را هم آلوده خواهد کرد. در صورتیکه کامپیوتر شما در یک شبکه باشد، این آلودگی به سرعت گسترش پیدا می کند و دلیل آن هم این است که هنگامی که شما فایلی آلوده را برای فرد دیگری می فرستید، او هم با باز کردن فایل آلوده خواهد شد. یک ماکروی مخرب همچنین می تواند باعث بوجود آمدن تغییرات در اسناد یا تنظیمات شما شود.

ویروس های ماکرو می توانند فایل هایی که در بیشتر ادارات مورد استفاده قرار می گیرند را آلوده کنند و همچنین بعضی از آنها می توانند چندین نوع متفاوت از فایل ها مانند فایل های برنامه های Word یا Excel را تحت تاثیر قرار دهند. همچنین آنها می توانند به تمام فایل هایی که توسط برنامه میزبان آنها مورد اجرا قرار می گیرد، گسترش پیدا کنند. بالاتر از همه اینکه آنها می توانند براحتی گسترش پیدا کنند، چرا که اسناد بطور مداوم در نامه های الکترونیک و وبسایتها در حال تبادل هستند.

معرفی ویروس هایی از این نوع:

ویروس WM/Wazzu: فایل های تهیه شده توسط برنامه Word را آلوده می سازد. این ویروس بطور تصادفی در بین هر یک تا سه کلمه، عبارت wazzu را قرار می دهد.

ویروس OF97/Crown-B: فایل های برنامه های Word ، Excel و PowerPoint را آلوده می کند. هنگامی که این ویروس، فایلی از برنامه Word را آلوده می سازد، بخش محافظتی ماکرو در سایر برنامه های نرم افزار Office را از کار انداخته و از این طریق آنها را تحت تاثیر قرار می دهد.